

МІСЬКА РАДА МІСТА КРОПИВНИЦЬКОГО

СЕСІЯ СЬОМОГО СКЛИКАННЯ

Р І Ш Е Н Н Я

від „_____” _____ 20__ року

№ _____

Про затвердження Програми розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки

Керуючись статтею 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою розвитку туризму в місті Кропивницькому, покращення його туристичної привабливості та збільшення кількості туристів Міська рада міста Кропивницького

В И Р І Ш И Л А:

1. Затвердити Програму розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки», що додається.

2. Включити Програму розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки до Програми економічного і соціального розвитку міста Кропивницького на 2018 рік та основних напрямів розвитку на 2019 - 2020 роки.

3. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію міської ради з питань охорони здоров'я, освіти, культури, молоді і спорту та соціальної політики, заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради А.Паливоду.

Міський голова

Андрій РАЙКОВИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Міської ради міста Кропивницького
« ___ » _____ 2019 року № _____

ПРОГРАМА розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020-2022 роки

ЗМІСТ

Вступ

- I.** Паспорт Програми розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020-2022 роки
- II.** Мета та пріоритетні напрямки Програми
- III.** SWOT-аналіз туристичної галузі міста Кропивницького
- IV.** Потенціал туристичного ринку міста Кропивницького та стратегічні заходи його розвитку
- V.** Перелік завдань і заходів для реалізації Програми
- VI.** Очікувані результати виконання Програми
- VII.** Координація та контроль за ходом виконання Програми

ВСТУП

Сучасна індустрія туризму – одна з найбільш прогресивних галузей світового господарства, яку можна розглядати як самостійний вид економічної діяльності і як міжгалузевий комплекс.

Протягом останніх років туризм набуває неабиякого розвитку, стаючи одним з найбільш важливих секторів економіки в світі. Сучасний туризм тісно пов'язаний з глобалізацією і охоплює все більшу кількість нових DESTИНАЦІЙ.

Програма розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки (далі – Програма) визначає основні завдання, реалізація яких дозволить покращити туристичну інфраструктуру міста, формуватиме привабливе середовище для реалізації інвестиційних проектів у сфері туризму, сприятиме зростанню кількості туристів та створюватиме позитивний імідж міста.

Основою Програми є комплекс заходів, виконання яких повинно створити сприятливі умови для розвитку туристичної галузі міста, реалізації державної політики в сфері туризму на рівні міста, покращення соціально-економічної ситуації Кропивницького.

**I. Паспорт Програми розвитку туристичної галузі
міста Кропивницького на 2020-2022 роки**

1.	Назва Програми	Програма розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки		
2.	Розробник Програми	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького		
3.	Підстава для розробки Програми	Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про туризм», Стратегія сталого розвитку «Україна 2020»		
4.	Термін реалізації Програми	2020 – 2022 роки		
5.	Виконавці Програми	Управління культури і туризму, суб'єкти туристичної діяльності, громадські організації		
6.	Джерела фінансування	– кошти міського бюджету; – інші кошти		
7.	Обсяг коштів міського бюджету, необхідних для фінансування заходів (грн)	у тому числі, за роками, грн		
		2020	2021	2022
		890 000	894 000	1 054 000

II. Мета та пріоритетні напрямки Програми

Головною метою Програми є формування сприятливих умов для створення, модернізації та просування туристичних продуктів міста Кропивницького, для збільшення туристичного потоку та перетворення туризму на одну з найбільш прибуткових галузей економіки Кропивницького.

Основними пріоритетними напрямками Програми є:

- ✓ розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури;
- ✓ збільшення кількості туристів та екскурсантів;
- ✓ збільшення обсягу щорічних надходжень до міського бюджету від провадження туристичної діяльності;
- ✓ зростання рівня зайнятості населення в індустрії туризму;
- ✓ розвиток кадрового потенціалу в сфері туризму;
- ✓ промоція туристичного потенціалу міста;
- ✓ створення конкурентоспроможного на національному та міжнародному ринках туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби мешканців та гостей міста;
- ✓ формування позитивного іміджу міста Кропивницького шляхом постійного розповсюдження інформації про туристичний потенціал міста на регіональному, державному та міжнародному рівнях;
- ✓ розвиток матеріально-технічної бази і сучасної інфраструктури туризму;
- ✓ ефективне використання природного, історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалу;
- ✓ здійснення системної рекламно-інформаційної діяльності, підтримка в'їзного та внутрішнього туризму;
- ✓ створення сприятливих умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій в туристичну галузь;
- ✓ створення умов для збільшення кількості платоспроможних туристів, проведення унікальних фестивалів та театралізованих екскурсій.

III. SWOT - аналіз туристичної галузі міста Кропивницького

Для здійснення аналізу туристичної галузі міста слід виділити сильні та слабкі сторони, а також можливості:

Сильні сторони туристичної галузі міста Кропивницького

- ✓ вигідне транспортно-географічне розташування міста (у центрі України);
- ✓ розвинений промисловий комплекс міста (можливість для розвитку індустріального туризму);
- ✓ неповторні пам'ятки архітектури;
- ✓ велика кількість пам'яток нерухомої культурної спадщини, які

знаходяться на державному обліку та занесені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

- ✓ наявність значної кількості привабливих ресурсів для туризму вихідного дня до міста Кропивницького;
- ✓ доступна цінова політика у сфері туристичних послуг;
- ✓ наявність відомих промислових брендів;
- ✓ проведення на території міста міжнародної масштабної агропромислової виставки, яка входить в ТОП-10 найбільших виставок Європи.

Слабкі сторони туристичної галузі міста Кропивницького

- ✓ відсутність пізнаваної і відомої туристичної атракції, яка б заохочувала приїзд і перебування у місті;
- ✓ недостатня промоція міста та подій, які проводяться в місті;
- ✓ орієнтованість туроператорів міста на виїзний туризм;
- ✓ незначний набір туристично-рекреаційних послуг та видів дозвілля;
- ✓ відсутність чіткої концепції розвитку туризму (історія, відпочинок, туристична привабливість);
- ✓ відсутність закладів хостельного типу та недостатня кількість готелей;
- ✓ відсутність інформації про можливості міста;
- ✓ недостатньо розвинене транспорте сполучення залізницею та відсутність функціонування аеропорту;
- ✓ недостатня ініціативність підприємців туристичної сфери;
- ✓ відсутність маркетингової стратегії щодо просування туристичного продукту на внутрішній та зовнішній ринки туристичних послуг та відсутність фінансування цього напрямку на міському рівні;
- ✓ недостатня популяризація туристичного потенціалу міста Кропивницького як в Україні, так і за її межами (через відсутність коштів, спрямованих на цей напрямок);
- ✓ відсутність туристично-інформаційного центру.

Можливості туристичної галузі міста Кропивницького

- ✓ розвиток прямого транспортного сполучення (залізничного) з західними та південними туристичними центрами України;
- ✓ функціонування аеропорту та відновлення авіаційного сполучення між містами України, а в подальшому – поза її межами;
- ✓ розроблення та впровадження нових туристичних маршрутів та інноваційних форм проведення екскурсій;
- ✓ позиціонування міста Кропивницького, як архітектурної перлини України;
- ✓ стимулювання розвитку туризму без значних фінансових затрат шляхом залучення бізнесу, владних інституцій та громадськості;
- ✓ відновлення Фортечних валів святої Єлисавети;
- ✓ розвиток індустріального туризму;
- ✓ створення туристично привабливого об'єкта;

- ✓ створення умов для надання туристичних послуг особам з обмеженими можливостями;
- ✓ розвиток туристичної галузі шляхом належної співпраці з суб'єктами туристичної діяльності міста;
- ✓ проведення семінарів, конференцій, престурів, виставок та форумів в рамках популяризації та розвитку туризму;
- ✓ налагодження співпраці з місцевими вищими навчальними закладами для розвитку наукового (освітнього) туризму;
- ✓ залучення інвестицій або донорських коштів на розвиток міського туристичного продукту чи об'єкта.

IV. Потенціал туристичного ринку міста Кропивницького та стратегічні заходи його розвитку

Кропивницький – це місто неповторних пам'яток архітектури, талановитих композиторів, літераторів, науковців, акторів та драматургів, які прославили місто на весь світ. Це місто затишних вуличок, музеїв та галерей з унікальними мистецькими скарбами різних історичних епох світової цивілізації. І нарешті, це місто, яке має неабиякий туристичний потенціал.

Заклади культури та відпочинку

На території міста діють:

«Літературно-меморіальний музей І.К.Карпенка-Карого міста Кропивницького», КЗ «Художньо-меморіальний музей О.О.Осмьоркіна», «Кропивницький музей музичної культури ім. К.Шимановського», Кіровоградський обласний художній музей, Музей історії заводу «Ельворті», Музей освіти Кіровоградщини, Археологічний музей ім. Нінель Бокій (створений при Центральноукраїнському державному педагогічному університеті ім. В.Винниченка), Кіровоградський обласний краєзнавчий музей, музей Арсенія Тарковського, музей М.Л. Кропивницького, музей пожежної справи, музей медицини при Кіровоградському медичному коледжі ім. Є.Й. Мухіна, народний меморіальний музей композитора Ю.С.Мейтуса, народний меморіальний музей ім. Г.Г.Нейгауза, Музей авіації, який висвітлює історію повітряних сил України майже за 100 років, та єдиний в Україні «Музей-літак».

В місті є приватна галерея «Єлисаветград», художня галерея Петра Оссовського «Світ і Вітчизна», 6 мистецьких шкіл, КЗ «Кропивницький культурно-дозвіллевий центр», Міська централізована бібліотечна система (20 бібліотек-філій), обласна універсальна наукова бібліотека ім.Д.І.Чижевського, Кіровоградська обласна бібліотека для юнацтва ім. Є.Маланюка, Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т.Г. Шевченка, Кіровоградський обласний академічний театр ляльок та Кіровоградська обласна філармонія.

Своє неповторне мистецтво відвідувачам дарують талановиті актори та режисери, артисти оркестру та балету академічного обласного українського музично-драматичного театру імені Марка Кропивницького – першого в Україні професійного українського театру. У його репертуарі п'єси українських та зарубіжних класиків і сучасних авторів.

Казковим куточком у серці України називають Кропивницький Дендропарк, який щороку відвідують тисячі туристів з усієї країни та з-за кордону щоб помилуватися «українською Голландією». А вже з початку квітня алеї парку вкриваються килимом з тюльпанів, гіацинтів, нарцисів та мускарів, цибулини яких привезені безпосередньо з Голландії. Різноманітність видів та сортів, висаджених в унікальні ландшафтні композиції, не залишать байдужими навіть самих витончених поціновувачів прекрасного. А для шанувальників активного відпочинку в парку представлена величезна кількість атракціонів, що запрошують гостей у яскраву подорож до світу розваг.

Пам'ятки нерухомої культурної спадщини

Місто Кропивницький володіє значною культурною спадщиною. На території міста налічується 655 пам'яток нерухомої культурної спадщини, які знаходяться на обліку та занесені до Переліку пам'яток культурної спадщини місцевого значення. Також місто занесене до списку історичних населених місць України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 року № 878 «Про затвердження Списку історичних населених місць України».

Пам'ятки нерухомої культурної спадщини, у т.ч.	655
архітектури та містобудування	577
монументального мистецтва	42
історії	25
археології	7
садово-паркового мистецтва	4

Кропивницький - один із найбільш несподіваних обласних центрів України для заїжджого туриста, де можна насолодитися архітектурою з будинками в стилі європейських «палаццо», а вже особливого шарму місту надають пам'ятки високої класики та модерну, мавританські, бароккові палаці, будинки, на фасадах яких поєднуються готичні мотиви, рококо та ренесанс.

Транспортна інфраструктура

Місто має надзвичайно вигідне транспортно-географічне розташування, яке характеризується центральним розташуванням в Україні, що створює сприятливі умови для розвитку та євроінтеграції.

Відстані до обласних центрів України:

Чернівці – 579 км, Херсон – 243 км, Львів – 696 км, Суми – 424 км, Тернопіль – 563 км, Дніпро – 244 км, Хмельницький – 447 км, Полтава – 246 км, Луцьк – 696 км, Запоріжжя – 307 км, Рівне – 623 км, Харків – 383 км, Ужгород – 959 км, Сімферополь – 508 км, Вінниця – 321 км, Донецьк – 536 км, Житомир – 436 км, Луганськ – 624 км, Київ – 299 км, Івано-Франківськ – 694 км, Черкаси – 129 км, Чернігів – 426 км, Миколаїв – 182 км, Одеса – 330 км.

Відстані до європейських столиць:

Прага – 1564 км, Варшава – 1083 км, Будапешт – 1267 км, Відень – 1493 км, Берлін – 1636 км, Бухарест – 770 км, Рим – 2505 км, Вільнюс – 1084 км, Лондон – 2704 км.

Через місто проходять автошляхи європейського значення:

Брест – Париж – Нюрнберг – Прага – Ужгород – Мукачево – Тернопіль – Хмельницький – Кропивницький – Дніпро – Донецьк – Ростов-на-Дону – Махачкала;

Полтава – Кропивницький – Кишинів – Джурджулешти – Галац – Слобозія (є частиною Пан'європейського транспортного коридора № 9).

міжнародного значення:

Стрий – Тернопіль – Кропивницький – Знам'янка (через м. Вінницю);

Кропивницький – Платонове (на м. Кишинів).

Аеропорт та авіалінії

На території міста є аеропорт, злітно-посадкова смуга, довжиною 1301 м, яка спроможна приймати літаки Ан-2, Ан-24, Ан-26, Як-40, Л-410, SAAB-340, Piper, Cessna.

Введена в експлуатацію аеродромна диспетчерська вишка системи VOR/DME, отримано сертифікати придатності аеродромного обладнання до експлуатації та служби авіаційної безпеки.

ПрАТ «МААК «Урга» побудовано міжнародний пасажирський термінал (для прийому/відправки пасажирів, багажу, пошти) та ангар для обслуговування повітряних суден.

На даний час рейси з аеропорту не здійснюються.

Стратегічним заходом розвитку цього напрямку є:

- ✓ Сприяння у відновленні та забезпеченні функціонування аеропорту.

Залізничне сполучення

Воротами міста Кропивницького є залізничний вокзал, через який прямують вантажні та пасажирські поїзди далекого і приміського сполучення. Залізничним транспортом з міста Кропивницького можна дістатися до Києва, Львова, Харкова, Одеси, Дніпра та Запоріжжя.

Стратегічними заходами розвитку цього напрямку є:

- ✓ сприяння налагодженню прямого залізничного сполучення з південними та західними містами України;
- ✓ розміщення інформації про місто Кропивницький на залізничних вокзалах України.

Міжміські транспортні сполучення

В межах міста розташовані 2 автостанції, з яких міста можна дістатися в будь-який обласний центр України. Відстань між містами в середньому – 350 км.

У місті функціонують приватні автотранспортні підприємства з міжміських пасажирських перевезень (Київ).

Міський громадський транспорт

Транспортний комплекс міста Кропивницького представлений міським електричним та автомобільним транспортом. Мережа маршрутів міського пасажирського транспорту на даний час досить розгалужена та налічує 36 автобусних і 5 тролейбусних маршрутів. Протягом 2018–2019 років відбулося масштабне оновлення комунального транспорту, що відповідає європейським нормам та справляє позитивне враження відвідувачів міста.

Стратегічними заходами розвитку цього напрямку є:

- ✓ створення сучасних зупинок, оснащених картами та необхідною для туристів інформацією;
- ✓ транспортне забезпечення з вокзалів міста у нічний час.

Заклади готельного господарства

Однією з важливих складових інфраструктури міста для прийому відвідувачів є готельне господарство та інші заклади розміщення.

На сьогодні сфера готельного господарства міста Кропивницького представлена 22 готелями та аналогічними засобами розміщення, але їх недостатня кількість є однією з проблем розвитку туристичної галузі.

Тому існуючі недоліки в готельному господарстві потребують здійснення низки заходів, а саме:

- ✓ проведення маркетингових досліджень з вивчення якості послуг підприємств готельного господарства;
- ✓ сприяння залученню інвестицій або реконструкції чи будівництву нових закладів розміщення для відвідувачів міста;
- ✓ з метою налагодження ефективної діяльності туристичної галузі систематично організовувати та проводити зустрічі з керівниками готельних закладів, туристичних фірм, фахівцями туристичної галузі міста для обговорення проблеми розвитку туризму в місті.

Заклади ресторанного сервісу

Мережа закладів ресторанного сервісу значно розвинена, на сьогодні в місті функціонує 460 закладів ресторанного сервісу, що задовольняє потреби в харчуванні людей з різних країн світу з їх смаками та традиціями та дозволяє відчувати атмосферу різних стилів.

В місті також функціонує Клуб рестораторів, що об'єднує власників закладів харчування Кропивницького задля співпраці і розвитку культури відвідування ресторанів та здійснює організацію та проведення заходів, які сприяють розвитку гастрономічного туризму в місті Кропивницькому.

Основним стратегічним заходом розвитку цього напрямку є співпраця з закладами ресторанного сервісу міста для залучення їх до промоції туристичного потенціалу Кропивницького.

Туристично-інформаційний центр (ТІЦ)

Туристична галузь України здійснює поступальний рух у напрямку використання сучасних інформаційних технологій, здатних піднести розвиток туристичної індустрії на новий якісний рівень.

Важливими осередками надання інформаційних послуг щодо туристичних можливостей міста виступають туристично-інформаційні центри, які є елементом інноваційної інфраструктури туристичної індустрії, що допомагає зорієнтувати відвідувачів міста в просторі та часі, а саме: визначити місцезнаходження об'єктів, спланувати свій маршрут подорожі містом, а також отримати інформацію про місцеві заходи та події в сфері туризму.

Відповідно до європейських норм до послуг ТІЦ належать:

- ✓ надання комплексної туристичної інформації про місто загалом, готелі та інші заклади розміщення туристів, музеї, театри, концертні зали, парки, виставкові зали;

- ✓ інформування туристів про культурні заходи міста чи регіону;
- ✓ інформування про екскурсійні маршрути по місту та в межах регіону;
- ✓ допомога в організації семінарів, конференцій, що стосуються туристичної сфери;
- ✓ інформування про спеціальні пропозиції туристичних підприємств міста: тури вихідного дня, програми сімейного та інших видів відпочинку;
- ✓ продаж за доступними цінами інформаційно-туристичних видань (карти, атласи, путівники, книги з краєзнавства, фотоальбоми, довідники тощо);
- ✓ продаж сувенірної продукції.

Стратегічними заходами розвитку цього напрямку є:

- ✓ створення та популяризація сучасного туристичного інформаційного центру та встановлення інформаційних стендів та боксів в основних туристичних геолокаціях;
- ✓ забезпечення належного сервісу спілкування з відвідувачами (в тому числі обов'язкове володіння працівниками ТІЦ мовами міжнародного значення);
- ✓ посередництво у бронюванні місць в закладах розміщення, екскурсій та квитків на місцеві заходи;
- ✓ створення якісної інформаційно-презентаційної продукції.

Туристично-екскурсійні послуги

На даний час для жителів та гостей міста представлені пішохідні та тролейбусні оглядові екскурсії містом, під час яких можна відвідати найвідоміші пам'ятки та споруди, почути нові факти та легенди міста, дізнатись про його багату історію та видатних особистостей. Серед них найпопулярнішими є «Старий Єлисаветград – архітектурна перлина Центральної України», «Військове минуле та сьогодення», «Храми Кропивницького», «Визначні постаті «Степової Еллади», «Женьшеньовий кущ» українського народу», «Кропивницький музичний», «Легендами нашого міста» та «Архітектурні перлини нашого міста»

Але водночас в місті функціонує недостатня кількість туристичних підприємств, що надають екскурсійні послуги.

Стратегічними заходами розвитку цього напрямку є:

- ✓ розробка нових туристичних маршрутів міста на основі автентичної культурної спадщини;
- ✓ створення сучасних та нових екскурсійних пропозицій (аудіогіди, віртуальні екскурсії);
- ✓ впровадження театралізованих екскурсій для гостей міста;
- ✓ розробка мобільного додатка «Кропивницький туристичний»;
- ✓ забезпечення сертифікованого навчання працівників сектора туризму та ТІЦ у сфері надання екскурсійних послуг в місті Кропивницькому.

V. Перелік завдань і заходів для реалізації Програми

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні за виконання	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість) грн		
					2020 рік	2021 рік	2022 рік
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Промоція туристичного потенціалу міста Кропивницького							
1.1	Розробка логотипу та туристичного бренду	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	20 000	-	-
1.2	Створення сучасного туристичного вебпорталу	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	190 000	-	-
1.3	Виготовлення сучасного мобільного інформаційно-туристичного центру для участі у туристичних заходах	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	-	40 000	-
1.4	Розробка, виготовлення якісної інформаційно-презентаційної та сувенірної продукції з інформацією про туристичний потенціал міста Кропивницького	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	100 000	150 000	170 000
1.5	Встановлення інформаційно-туристичних стендів, сітілайтів	2020– 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	50 000	70 000	90 000
1.6	Забезпечення участі міста у міжнародних, національних та регіональних спеціалізованих туристичних виставках та форумах	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	100 000	150 000	200 000

1	2	3	4	5	6	7	8
1.7	Проведення рекламних кампаній, прес та інфотурів, налагодження співпраці з всеукраїнськими та міжнародними організаціями	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	100 000	120 000	140 000
1.8	Створення якісних промороликів про туристичний потенціал міста та його окремі туристичні об'єкти	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	20 000	22 000	30 000
1.9	Розробка мобільного додатка «Кропивницький туристичний» з урахуванням сучасних технічних можливостей (віртуальні екскурсії, аудіогіди тощо) та його інформаційне наповнення	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	-	40 000	-
1.10	Створення та постійне наповнення туристичним контентом сторінок у соціальних мережах (SMM реклама та просування туристичного бренду міста у соціальних мережах)	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	10 000	12 000	14 000
Загальна сума					590 000	604 000	644 000
2. Створення та розвиток туристичних продуктів міста							
2.1	Розробка комплексної Стратегії розвитку туризму в місті Кропивницькому	2020– 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	-	-	-
2.2	Сприяння розвитку перспективних для міста видів туризму	2020– 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8
2.3	Забезпечення проведення безкоштовних екскурсій для туристів та відвідувачів міста (щосуботи)	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	-	-	-
2.4	Організація та проведення туристичного форуму	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	190 000	220 000	250 000
2.5	Підвищення кваліфікації та навчання працівників сектора туризму шляхом участі у конференціях, семінарах, тренінгах	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	10 000	-	-
2.6	Організація та проведення Всесвітнього дня туризму, Дня туризму в Україні, впровадження нових туристично привабливих конкурсів та фестивалів в місті	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	50 000	70 000	90 000
2.7	Проведення маркетингових, соціологічних досліджень та опитувань в галузі туризму для здійснення аналізу та оцінки її стану	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	50 000	-	70 000
Загальна сума					300 000	290 000	410 000
Загальна сума Програми					890 000	894 000	1 054 000

VI. Очікувані результати виконання Програми

Для туристичного розвитку міста Кропивницького в першу чергу слід розбудувати сильні сторони дестинації, використовуючи всі можливі механізми для підвищення туристичної привабливості міста. Одним з головних механізмів розвитку туризму є забезпечення якісної промоції, яка в сучасних умовах є високоефективним інструментом.

Визначивши чіткі пріоритетні напрямки, сформувавши поетапний план дій, забезпечивши співпрацю влади, бізнесу і громади міста та в результаті належного виконання Програми розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки прогнозується досягнення наступних результатів:

- ✓ збільшення туристичних потоків до міста Кропивницького;
- ✓ розбудова туристичної інфраструктури міста, створення нових туристично привабливих об'єктів;
- ✓ взаємодія з іншими регіонами України щодо взаємного розвитку туристичного сектору;
- ✓ налагодження збору статистичної інформації у сфері дослідження показників туристичної галузі;
- ✓ збільшення доходів до міського бюджету від провадження туристичної діяльності (туристичний збір, середні витрати одного туриста на добу);
- ✓ покращення іміджу міста (організація престурів та промотурів, виготовлення презентаційно-реklamних роликів про місто);
- ✓ підвищення якості туристичних послуг;
- ✓ розширення переліку туристичних та туристично-інформаційних послуг;
- ✓ розвиток кадрового потенціалу в сфері туризму;
- ✓ створення нових робочих місць;
- ✓ створення сприятливих умов для залучення додаткових фінансових потоків та інвестицій в туристичну галузь міста;
- ✓ пізнаваність міста на туристичній карті України та світу;
- ✓ формування іміджу Кропивницького як туристично привабливого міста;
- ✓ включення Кропивницького до загальнонаціональних та міжнародних туристичних маршрутів;
- ✓ розроблення популярних туристичних маршрутів за пріоритетними для міста напрямками розвитку туризму;
- ✓ створення належних, комфортних умов для проведення дозвілля мешканців та перебування у місті туристів.

VII. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Програма затверджується рішенням Міської ради міста Кропивницького. Координація діяльності з виконання Програми здійснюється управлінням культури і туризму Міської ради міста Кропивницького.

Напрямки та заходи Програми можуть бути скориговані у період її дії з урахуванням соціально-економічної ситуації у місті та змін в діючому законодавстві.

**Начальник управління
культури і туризму**

Анна НАЗАРЕЦЬ

Доопрацьовано 21 січня 2020 року

ПРОЄКТ № 3577

МІСЬКА РАДА МІСТА КРОПИВНИЦЬКОГО

СЕСІЯ СЬОМОГО СКЛИКАННЯ

Р І Ш Е Н Н Я

від „_____” _____ 20__ року

№ _____

Про затвердження Програми розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки

Керуючись статтею 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою розвитку туризму в місті Кропивницькому, покращення його туристичної привабливості та збільшення кількості туристів Міська рада міста Кропивницького

В И Р І Ш И Л А:

1. Затвердити Програму розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки», що додається.

2. Включити Програму розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки до Програми економічного і соціального розвитку міста Кропивницького на 2018 рік та основних напрямів розвитку на 2019 - 2020 роки.

3. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію міської ради з питань охорони здоров'я, освіти, культури, молоді і спорту та соціальної політики, заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради А.Паливоду.

Міський голова

Андрій РАЙКОВИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Міської ради міста Кропивницького
« ___ » _____ 2019 року № _____

ПРОГРАМА розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020-2022 роки

ЗМІСТ

Вступ

- I.** Паспорт Програми розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020-2022 роки
- II.** Мета та пріоритетні напрямки Програми
- III.** SWOT-аналіз туристичної галузі міста Кропивницького
- IV.** Потенціал туристичного ринку міста Кропивницького та стратегічні заходи його розвитку
- V.** Перелік завдань і заходів для реалізації Програми
- VI.** Очікувані результати виконання Програми
- VII.** Координація та контроль за ходом виконання Програми

ВСТУП

Сучасна індустрія туризму – одна з найбільш прогресивних галузей світового господарства, яку можна розглядати як самостійний вид економічної діяльності і як міжгалузевий комплекс.

Протягом останніх років туризм набуває неабиякого розвитку, стаючи одним з найбільш важливих секторів економіки в світі. Сучасний туризм тісно пов'язаний з глобалізацією і охоплює все більшу кількість нових DESTИНАЦІЙ.

Програма розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки (далі – Програма) визначає основні завдання, реалізація яких дозволить покращити туристичну інфраструктуру міста, формуватиме привабливе середовище для реалізації інвестиційних проектів у сфері туризму, сприятиме зростанню кількості туристів та створюватиме позитивний імідж міста.

Основою Програми є комплекс заходів, виконання яких повинно створити сприятливі умови для розвитку туристичної галузі міста, реалізації державної політики в сфері туризму на рівні міста, покращення соціально-економічної ситуації Кропивницького.

**I. Паспорт Програми розвитку туристичної галузі
міста Кропивницького на 2020-2022 роки**

1.	Назва Програми	Програма розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки		
2.	Розробник Програми	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького		
3.	Підстава для розробки Програми	Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про туризм», Стратегія сталого розвитку «Україна 2020»		
4.	Термін реалізації Програми	2020 – 2022 роки		
5.	Виконавці Програми	Управління культури і туризму, суб'єкти туристичної діяльності, громадські організації		
6.	Джерела фінансування	– кошти міського бюджету; – інші кошти		
7.	Обсяг коштів міського бюджету, необхідних для фінансування заходів (грн)	у тому числі, за роками, грн		
		2020	2021	2022
		890 000	894 000	989 000

II. Мета та пріоритетні напрямки Програми

Головною метою Програми є формування сприятливих умов для створення, модернізації та просування туристичних продуктів міста Кропивницького, для збільшення туристичного потоку та перетворення туризму на одну з найбільш прибуткових галузей економіки Кропивницького.

Основними пріоритетними напрямками Програми є:

- ✓ розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури;
- ✓ збільшення кількості туристів та екскурсантів;
- ✓ збільшення обсягу щорічних надходжень до міського бюджету від провадження туристичної діяльності;
- ✓ зростання рівня зайнятості населення в індустрії туризму;
- ✓ розвиток кадрового потенціалу в сфері туризму;
- ✓ промоція туристичного потенціалу міста;
- ✓ створення конкурентоспроможного на національному та міжнародному ринках туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби мешканців та гостей міста;
- ✓ формування позитивного іміджу міста Кропивницького шляхом постійного розповсюдження інформації про туристичний потенціал міста на регіональному, державному та міжнародному рівнях;
- ✓ розвиток матеріально-технічної бази і сучасної інфраструктури туризму;
- ✓ ефективне використання природного, історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалу;
- ✓ здійснення системної рекламно-інформаційної діяльності, підтримка в'їзного та внутрішнього туризму;
- ✓ створення сприятливих умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій в туристичну галузь;
- ✓ створення умов для збільшення кількості платоспроможних туристів, проведення унікальних фестивалів та театралізованих екскурсій.

III. SWOT - аналіз туристичної галузі міста Кропивницького

Для здійснення аналізу туристичної галузі міста слід виділити сильні та слабкі сторони, а також можливості:

Сильні сторони туристичної галузі міста Кропивницького

- ✓ вигідне транспортно-географічне розташування міста (у центрі України);
- ✓ розвинений промисловий комплекс міста (можливість для розвитку індустріального туризму);
- ✓ неповторні пам'ятки архітектури;
- ✓ велика кількість пам'яток нерухомої культурної спадщини, які

знаходяться на державному обліку та занесені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

- ✓ наявність значної кількості привабливих ресурсів для туризму вихідного дня до міста Кропивницького;
- ✓ доступна цінова політика у сфері туристичних послуг;
- ✓ наявність відомих промислових брендів;
- ✓ проведення на території міста міжнародної масштабної агропромислової виставки, яка входить в ТОП-10 найбільших виставок Європи.

Слабкі сторони туристичної галузі міста Кропивницького

- ✓ відсутність пізнаваної і відомої туристичної атракції, яка б заохочувала приїзд і перебування у місті;
- ✓ недостатня промоція міста та подій, які проводяться в місті;
- ✓ орієнтованість туроператорів міста на виїзний туризм;
- ✓ незначний набір туристично-рекреаційних послуг та видів дозвілля;
- ✓ відсутність чіткої концепції розвитку туризму (історія, відпочинок, туристична привабливість);
- ✓ відсутність закладів хостельного типу та недостатня кількість готелей;
- ✓ відсутність інформації про можливості міста;
- ✓ недостатньо розвинене транспортне сполучення залізницею та відсутність функціонування аеропорту;
- ✓ недостатня ініціативність підприємців туристичної сфери;
- ✓ відсутність маркетингової стратегії щодо просування туристичного продукту на внутрішній та зовнішній ринки туристичних послуг та відсутність фінансування цього напрямку на міському рівні;
- ✓ недостатня популяризація туристичного потенціалу міста Кропивницького як в Україні, так і за її межами (через відсутність коштів, спрямованих на цей напрямок);
- ✓ відсутність туристично-інформаційного центру.

Можливості туристичної галузі міста Кропивницького

- ✓ розвиток прямого транспортного сполучення (залізничного) з західними та південними туристичними центрами України;
- ✓ функціонування аеропорту та відновлення авіаційного сполучення між містами України, а в подальшому – поза її межами;
- ✓ розроблення та впровадження нових туристичних маршрутів та інноваційних форм проведення екскурсій;
- ✓ позиціонування міста Кропивницького, як архітектурної перлини України;
- ✓ стимулювання розвитку туризму без значних фінансових затрат шляхом залучення бізнесу, владних інституцій та громадськості;
- ✓ відновлення Фортечних валів святої Єлисавети;
- ✓ розвиток індустріального туризму;
- ✓ створення туристично привабливого об'єкта;

- ✓ створення умов для надання туристичних послуг особам з обмеженими можливостями;
- ✓ розвиток туристичної галузі шляхом належної співпраці з суб'єктами туристичної діяльності міста;
- ✓ проведення семінарів, конференцій, престурів, виставок та форумів в рамках популяризації та розвитку туризму;
- ✓ налагодження співпраці з місцевими вищими навчальними закладами для розвитку наукового (освітнього) туризму;
- ✓ залучення інвестицій або донорських коштів на розвиток міського туристичного продукту чи об'єкта.

IV. Потенціал туристичного ринку міста Кропивницького та стратегічні заходи його розвитку

Кропивницький – це місто неповторних пам'яток архітектури, талановитих композиторів, літераторів, науковців, акторів та драматургів, які прославили місто на весь світ. Це місто затишних вуличок, музеїв та галерей з унікальними мистецькими скарбами різних історичних епох світової цивілізації. І нарешті, це місто, яке має неабиякий туристичний потенціал.

Заклади культури та відпочинку

На території міста діють:

«Літературно-меморіальний музей І.К.Карпенка-Карого міста Кропивницького», КЗ «Художньо-меморіальний музей О.О.Осмьоркіна», «Кропивницький музей музичної культури ім. К.Шимановського», Кіровоградський обласний художній музей, Музей історії заводу «Ельворті», Музей освіти Кіровоградщини, Археологічний музей ім. Нінель Бокій (створений при Центральноукраїнському державному педагогічному університеті ім. В.Винниченка), Кіровоградський обласний краєзнавчий музей, музей Арсенія Тарковського, музей М.Л. Кропивницького, музей пожежної справи, музей медицини при Кіровоградському медичному коледжі ім. Є.Й. Мухіна, народний меморіальний музей композитора Ю.С.Мейтуса, народний меморіальний музей ім. Г.Г.Нейгауза, Музей авіації, який висвітлює історію повітряних сил України майже за 100 років, та єдиний в Україні «Музей-літак».

В місті є приватна галерея «Єлисаветград», художня галерея Петра Оссовського «Світ і Вітчизна», 6 мистецьких шкіл, КЗ «Кропивницький культурно-дозвіллевий центр», Міська централізована бібліотечна система (20 бібліотек-філій), обласна універсальна наукова бібліотека ім.Д.І.Чижевського, Кіровоградська обласна бібліотека для юнацтва ім. Є.Маланюка, Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т.Г. Шевченка, Кіровоградський обласний академічний театр ляльок та Кіровоградська обласна філармонія.

Своє неповторне мистецтво відвідувачам дарують талановиті актори та режисери, артисти оркестру та балету академічного обласного українського музично-драматичного театру імені Марка Кропивницького – першого в Україні професійного українського театру. У його репертуарі п'єси українських та зарубіжних класиків і сучасних авторів.

Казковим куточком у серці України називають Кропивницький Дендропарк, який щороку відвідують тисячі туристів з усієї країни та з-за кордону щоб помилуватися «українською Голландією». Адже з початку квітня алеї парку вкриваються килимом з тюльпанів, гіацинтів, нарцисів та мускарів, цибулини яких привезені безпосередньо з Голландії. Різноманітність видів та сортів, висаджених в унікальні ландшафтні композиції, не залишать байдужими навіть самих витончених поціновувачів прекрасного. А для шанувальників активного відпочинку в парку представлена величезна кількість атракціонів, що запрошують гостей у яскраву подорож до світу розваг.

Пам'ятки нерухомої культурної спадщини

Місто Кропивницький володіє значною культурною спадщиною. На території міста налічується 655 пам'яток нерухомої культурної спадщини, які знаходяться на обліку та занесені до Переліку пам'яток культурної спадщини місцевого значення. Також місто занесене до списку історичних населених місць України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 року № 878 «Про затвердження Списку історичних населених місць України».

Пам'ятки нерухомої культурної спадщини, у т.ч.	655
архітектури та містобудування	577
монументального мистецтва	42
історії	25
археології	7
садово-паркового мистецтва	4

Кропивницький - один із найбільш несподіваних обласних центрів України для заїжджого туриста, де можна насолодитися архітектурою з будинками в стилі європейських «палаццо», адже особливого шарму місту надають пам'ятки високої класики та модерну, мавританські, бароккові палаци, будинки, на фасадах яких поєднуються готичні мотиви, рококо та ренесанс.

Транспортна інфраструктура

Місто має надзвичайно вигідне транспортно-географічне розташування, яке характеризується центральним розташуванням в Україні, що створює сприятливі умови для розвитку та євроінтеграції.

Відстані до обласних центрів України:

Чернівці – 579 км, Херсон – 243 км, Львів – 696 км, Суми – 424 км, Тернопіль – 563 км, Дніпро – 244 км, Хмельницький – 447 км, Полтава – 246 км, Луцьк – 696 км, Запоріжжя – 307 км, Рівне – 623 км, Харків – 383 км, Ужгород – 959 км, Сімферополь – 508 км, Вінниця – 321 км, Донецьк – 536 км, Житомир – 436 км, Луганськ – 624 км, Київ – 299 км, Івано-Франківськ – 694 км, Черкаси – 129 км, Чернігів – 426 км, Миколаїв – 182 км, Одеса – 330 км.

Відстані до європейських столиць:

Прага – 1564 км, Варшава – 1083 км, Будапешт – 1267 км, Відень – 1493 км, Берлін – 1636 км, Бухарест – 770 км, Рим – 2505 км, Вільнюс – 1084 км, Лондон – 2704 км.

Через місто проходять автошляхи європейського значення:

Брест – Париж – Нюрнберг – Прага – Ужгород – Мукачево – Тернопіль – Хмельницький – Кропивницький – Дніпро – Донецьк – Ростов-на-Дону – Махачкала;

Полтава – Кропивницький – Кишинів – Джурджулешти – Галац – Слобозія (є частиною Пан'європейського транспортного коридора № 9).

міжнародного значення:

Стрий – Тернопіль – Кропивницький – Знам'янка (через м. Вінницю);

Кропивницький – Платонове (на м. Кишинів).

Аеропорт та авіалінії

На території міста є аеропорт, злітно-посадкова смуга, довжиною 1301 м, яка спроможна приймати літаки Ан-2, Ан-24, Ан-26, Як-40, Л-410, SAAB-340, Piper, Cessna.

Введена в експлуатацію аеродромна диспетчерська вишка системи VOR/DME, отримано сертифікати придатності аеродромного обладнання до експлуатації та служби авіаційної безпеки.

ПрАТ «МААК «Урга» побудовано міжнародний пасажирський термінал (для прийому/відправки пасажирів, багажу, пошти) та ангар для обслуговування повітряних суден.

На даний час рейси з аеропорту не здійснюються.

Стратегічним заходом розвитку цього напрямку є:

- ✓ Сприяння у відновленні та забезпеченні функціонування аеропорту.

Залізничне сполучення

Воротами міста Кропивницького є залізничний вокзал, через який прямують вантажні та пасажирські поїзди далекого і приміського сполучення. Залізничним транспортом з міста Кропивницького можна дістатися до Києва, Львова, Харкова, Одеси, Дніпра та Запоріжжя.

Стратегічними заходами розвитку цього напрямку є:

- ✓ сприяння налагодженню прямого залізничного сполучення з південними та західними містами України;
- ✓ розміщення інформації про місто Кропивницький на залізничних вокзалах України.

Міжміські транспортні сполучення

В межах міста розташовані 2 автостанції, з яких міста можна дістатися в будь-який обласний центр України. Відстань між містами в середньому – 350 км.

У місті функціонують приватні автотранспортні підприємства з міжміських пасажирських перевезень (Київ).

Міський громадський транспорт

Транспортний комплекс міста Кропивницького представлений міським електричним та автомобільним транспортом. Мережа маршрутів міського пасажирського транспорту на даний час досить розгалужена та налічує 36 автобусних і 5 тролейбусних маршрутів. Протягом 2018–2019 років відбулося масштабне оновлення комунального транспорту, що відповідає європейським нормам та справляє позитивне враження відвідувачів міста.

Стратегічними заходами розвитку цього напрямку є:

- ✓ створення сучасних зупинок, оснащених картами та необхідною для туристів інформацією;
- ✓ транспортне забезпечення з вокзалів міста у нічний час.

Заклади готельного господарства

Однією з важливих складових інфраструктури міста для прийому відвідувачів є готельне господарство та інші заклади розміщення.

На сьогодні сфера готельного господарства міста Кропивницького представлена 22 готелями та аналогічними засобами розміщення, але їх недостатня кількість є однією з проблем розвитку туристичної галузі.

Тому існуючі недоліки в готельному господарстві потребують здійснення низки заходів, а саме:

- ✓ проведення маркетингових досліджень з вивчення якості послуг підприємств готельного господарства;
- ✓ сприяння залученню інвестицій або реконструкції чи будівництву нових закладів розміщення для відвідувачів міста;
- ✓ з метою налагодження ефективної діяльності туристичної галузі систематично організовувати та проводити зустрічі з керівниками готельних закладів, туристичних фірм, фахівцями туристичної галузі міста для обговорення проблеми розвитку туризму в місті.

Заклади ресторанного сервісу

Мережа закладів ресторанного сервісу значно розвинена, на сьогодні в місті функціонує 460 закладів ресторанного сервісу, що задовольняє потреби в харчуванні людей з різних країн світу з їх смаками та традиціями та дозволяє відчувати атмосферу різних стилів.

В місті також функціонує Клуб рестораторів, що об'єднує власників закладів харчування Кропивницького задля співпраці і розвитку культури відвідування ресторанів та здійснює організацію та проведення заходів, які сприяють розвитку гастрономічного туризму в місті Кропивницькому.

Основним стратегічним заходом розвитку цього напрямку є співпраця з закладами ресторанного сервісу міста для залучення їх до промоції туристичного потенціалу Кропивницького.

Туристично-інформаційний центр (ТІЦ)

Туристична галузь України здійснює поступальний рух у напрямку використання сучасних інформаційних технологій, здатних піднести розвиток туристичної індустрії на новий якісний рівень.

Важливими осередками надання інформаційних послуг щодо туристичних можливостей міста виступають туристично-інформаційні центри, які є елементом інноваційної інфраструктури туристичної індустрії, що допомагає зорієнтувати відвідувачів міста в просторі та часі, а саме: визначити місцезнаходження об'єктів, спланувати свій маршрут подорожі містом, а також отримати інформацію про місцеві заходи та події в сфері туризму.

Відповідно до європейських норм до послуг ТІЦ належать:

- ✓ надання комплексної туристичної інформації про місто загалом, готелі та інші заклади розміщення туристів, музеї, театри, концертні зали, парки, виставкові зали;

- ✓ інформування туристів про культурні заходи міста чи регіону;
- ✓ інформування про екскурсійні маршрути по місту та в межах регіону;
- ✓ допомога в організації семінарів, конференцій, що стосуються туристичної сфери;
- ✓ інформування про спеціальні пропозиції туристичних підприємств міста: тури вихідного дня, програми сімейного та інших видів відпочинку;
- ✓ продаж за доступними цінами інформаційно-туристичних видань (карти, атласи, путівники, книги з краєзнавства, фотоальбоми, довідники тощо);
- ✓ продаж сувенірної продукції.

Стратегічними заходами розвитку цього напрямку є:

- ✓ створення та популяризація сучасного туристичного інформаційного центру та встановлення інформаційних стендів та боксів в основних туристичних геолокаціях;
- ✓ забезпечення належного сервісу спілкування з відвідувачами (в тому числі обов'язкове володіння працівниками ТІЦ мовами міжнародного значення);
- ✓ посередництво у бронюванні місць в закладах розміщення, екскурсій та квитків на місцеві заходи;
- ✓ створення якісної інформаційно-презентаційної продукції.

Туристично-екскурсійні послуги

На даний час для жителів та гостей міста представлені пішохідні та тролейбусні оглядові екскурсії містом, під час яких можна відвідати найвідоміші пам'ятки та споруди, почути нові факти та легенди міста, дізнатись про його багату історію та видатних особистостей. Серед них найпопулярнішими є «Старий Єлисаветград – архітектурна перлина Центральної України», «Військове минуле та сьогодення», «Храми Кропивницького», «Визначні постаті «Степової Еллади», «Женьшеньовий кущ» українського народу», «Кропивницький музичний», «Легендами нашого міста» та «Архітектурні перлини нашого міста»

Але водночас в місті функціонує недостатня кількість туристичних підприємств, що надають екскурсійні послуги.

Стратегічними заходами розвитку цього напрямку є:

- ✓ розробка нових туристичних маршрутів міста на основі автентичної культурної спадщини;
- ✓ створення сучасних та нових екскурсійних пропозицій (аудіогіди, віртуальні екскурсії);
- ✓ впровадження театралізованих екскурсій для гостей міста;
- ✓ розробка мобільного додатка «Кропивницький туристичний»;
- ✓ забезпечення сертифікованого навчання працівників сектора туризму та ТІЦ у сфері надання екскурсійних послуг в місті Кропивницькому.

V. Перелік завдань і заходів для реалізації Програми

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні за виконання	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість) грн		
					2020 рік	2021 рік	2022 рік
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Промоція туристичного потенціалу міста Кропивницького							
1.1	Розробка логотипу та туристичного бренду	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	20 000	-	-
1.2	Створення сучасного туристичного вебпорталу	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	190 000	-	-
1.3	Виготовлення сучасного мобільного інформаційно-туристичного центру для участі у туристичних заходах	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	-	40 000	-
1.4	Розробка, виготовлення якісної інформаційно-презентаційної та сувенірної продукції з інформацією про туристичний потенціал міста Кропивницького	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	100 000	150 000	170 000
1.5	Встановлення інформаційно-туристичних стендів, сітілайтів	2020– 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	50 000	70 000	90 000
1.6	Забезпечення участі міста у міжнародних, національних та регіональних спеціалізованих туристичних виставках та форумах	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	100 000	150 000	195 000

1	2	3	4	5	6	7	8
1.7	Проведення рекламних кампаній, прес та інфотурів, налагодження співпраці з всеукраїнськими та міжнародними організаціями	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	100 000	120 000	120 000
1.8	Створення якісних промороликів про туристичний потенціал міста та його окремі туристичні об'єкти	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	20 000	22 000	30 000
1.9	Розробка мобільного додатка «Кропивницький туристичний» з урахуванням сучасних технічних можливостей (віртуальні екскурсії, аудіогіди тощо) та його інформаційне наповнення	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	-	40 000	-
1.10	Створення та постійне наповнення туристичним контентом сторінок у соціальних мережах (SMM реклама та просування туристичного бренду міста у соціальних мережах)	2020 – 2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	10 000	12 000	14 000
Загальна сума					590 000	604 000	619 000
2. Створення та розвиток туристичних продуктів міста							
2.1	Розробка комплексної Стратегії розвитку туризму в місті Кропивницькому	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	-	-	-
2.2	Сприяння розвитку перспективних для міста видів туризму	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8
2.3	Забезпечення проведення безкоштовних екскурсій для туристів та відвідувачів міста (щосуботи)	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	-	-	-
2.4	Організація та проведення туристичного форуму	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	190 000	220 000	230 000
2.5	Підвищення кваліфікації та навчання працівників сектора туризму шляхом участі у конференціях, семінарах, тренінгах	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	10 000	-	-
2.6	Організація та проведення Всесвітнього дня туризму, Дня туризму в Україні, впровадження нових туристично привабливих конкурсів та фестивалів в місті	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	50 000	70 000	90 000
2.7	Проведення маркетингових, соціологічних досліджень та опитувань в галузі туризму для здійснення аналізу та оцінки її стану	2020–2022 роки	Управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького	Кошти міського бюджету, інші залучені кошти	50 000	-	50 000
Загальна сума					300 000	290 000	370 000
Загальна сума Програми					890 000	894 000	989 000

VI. Очікувані результати виконання Програми

Для туристичного розвитку міста Кропивницького в першу чергу слід розбудувати сильні сторони дестинації, використовуючи всі можливі механізми для підвищення туристичної привабливості міста. Одним з головних механізмів розвитку туризму є забезпечення якісної промоції, яка в сучасних умовах є високоефективним інструментом.

Визначивши чіткі пріоритетні напрямки, сформувавши поетапний план дій, забезпечивши співпрацю влади, бізнесу і громади міста та в результаті належного виконання Програми розвитку туристичної галузі міста Кропивницького на 2020 – 2022 роки прогнозується досягнення наступних результатів:

- ✓ збільшення туристичних потоків до міста Кропивницького;
- ✓ розбудова туристичної інфраструктури міста, створення нових туристично привабливих об'єктів;
- ✓ взаємодія з іншими регіонами України щодо взаємного розвитку туристичного сектору;
- ✓ налагодження збору статистичної інформації у сфері дослідження показників туристичної галузі;
- ✓ збільшення доходів до міського бюджету від провадження туристичної діяльності (туристичний збір, середні витрати одного туриста на добу);
- ✓ покращення іміджу міста (організація престурів та промотурів, виготовлення презентаційно-реklamних роликів про місто);
- ✓ підвищення якості туристичних послуг;
- ✓ розширення переліку туристичних та туристично-інформаційних послуг;
- ✓ розвиток кадрового потенціалу в сфері туризму;
- ✓ створення нових робочих місць;
- ✓ створення сприятливих умов для залучення додаткових фінансових потоків та інвестицій в туристичну галузь міста;
- ✓ пізнаваність міста на туристичній карті України та світу;
- ✓ формування іміджу Кропивницького як туристично привабливого міста;
- ✓ включення Кропивницького до загальнонаціональних та міжнародних туристичних маршрутів;
- ✓ розроблення популярних туристичних маршрутів за пріоритетними для міста напрямками розвитку туризму;
- ✓ створення належних, комфортних умов для проведення дозвілля мешканців та перебування у місті туристів.

VII. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Програма затверджується рішенням Міської ради міста Кропивницького. Координація діяльності з виконання Програми здійснюється управлінням культури і туризму Міської ради міста Кропивницького.

Напрямки та заходи Програми можуть бути скориговані у період її дії з урахуванням соціально-економічної ситуації у місті та змін в діючому законодавстві.

**Начальник управління
культури і туризму**

Анна НАЗАРЕЦЬ